

Sygn. akt III Cz 855/18

POSTANOWIENIE

Dnia 20 września 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący-Sędzia: SO Leszek Dąbek (spr.)

Sędziowie: SO Gabriela Sobczyk

SO Lucyna Morys - Magiera

po rozpoznaniu w dniu 20 września 2018 r. w Gliwicach na posiedzeniu niejawnym sprawy z wniosku C. S.

z udziałem I. K.

o stwierdzenie nabycia spadków po M. S. i N. S.

na skutek zażalenia wnioskodawcy

na postanowienie Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej

z dnia 14 lutego 2018 r., sygn. akt I Ns 1506/16

postanawia:

zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że podjąć postępowanie.

SSO Lucyna Morys - Magiera SSO Leszek Dąbek SSO Gabriela Sobczyk

Sygn. akt III Cz 855/18

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej w postanowieniu z dnia 14 02 2018r. oddalił wniosek o podjęcie zawieszono postępowania, uznając, iż nie odpadła przyczyna zawieszenia postępowania, bowiem Sąd nadal nie posiada informacji o wszystkich potencjalnych spadkobiercach po N. i M. S., co uniemożliwia wydanie orzeczenia w sprawie.

Orzeczenie zaskarżyła **wnioskodawczyni C. S.**, która wniosła o jego uchylenie.

Zarzucała, że przy ferowaniu zaskarżonego rozstrzygnięcia naruszono regulację art. 670 k.p.c. i 232 zd. 2 k.p.c. poprzez obciążenie wnioskodawczyni niewykonalnym obowiązkiem wykazania danych osobowych rodziców N. S. i wykazanie faktu, że N. S. nie pozostawił spadkobierców ustawowych, podczas gdy cytowane przepisy nakładają na Sąd obowiązek działania ex officio, zaś nieudolność wnioskodawczyni w tym zakresie nie stanowi skutku jej niedbalstwa, zaś Sąd orzekający może poprzestać na dowodzie z treści zapewnienia spadkowego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje :

Przywołana przez skarżącą regulacja art. 670 k.p.c. nakłada na sąd rozpoznający sprawę o stwierdzenie nabycia spadku obowiązek badania z urzędu,

kto jest spadkodawcą.

Regulacja ta nie wyłącza jednak, ani nie zastępuje przepisów regulujących postępowanie dowodowe (jakie stanowisko wyrażone zostało w orzecznictwie Sądu Najwyższego: uchwały z dnia 24 października 2001 r., III CZP 20/02, Nr 5, poz. 61; postanowienia z dnia 26 stycznia 1999 r., III CKN 134/98, niepubl. z dnia 9 lutego 1999 r., I CKN 917/98, niepubl.; z dnia 24 września 2009 r., IV CSK 129/09, niepubl.; z dnia 3 grudnia 2010 r., I CSK 37/10, niepubl.), wobec czego nie jest rzeczą sądu zastępowanie uczestników postępowania w pozyskiwaniu materiału koniecznego do prawidłowego rozpoznania sprawy, w tym w także do ustalenia prawidłowego kręgu uczestników postępowania (art. 510 § 2 k.p.c.).

Dlatego w razie uznania, że przedstawione dowody nie dają podstawy dla właściwego określenia kręgu spadkobierców, sąd może nałożyć na uczestników postępowania określone obowiązki dowodowe i egzekwować ich wykonanie przez zastosowanie właściwych konsekwencji prawnych (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 02 2013r. IV CSK 380/12, LEX nr 1314431), w tym także – tak jak to uczynił Sąd Rejonowy w postanowieniu z dnia 9 01 2017r. - w postaci zawieszenia postępowania,

a uczestnicy postępowania będą zwolnieni od zadośćuczynienia temu obowiązkowi tylko wywczas, gdy wykażą, że z przyczyn obiektywnych nie są oni w stanie mu sprostać.

W każdym jednak przypadku nałożony na nich obowiązek musi zostać jednoznacznie skonkretyzowany przez wskazanie jakie konkretne fakty związane z ustaleniem prawidłowego kręgu uczestników postępowania i jakie dokumenty mają być zaoferowane sądowi, co z kolei w większości spraw – w tym także w niniejszej sprawie – wymaga uprzedniego odebrania od uczestników postępowania przewidzianego w art. 671 k.p.c. zapewnienia spadkowego (o ile w materiale sprawy są ku temu podstawy, tj. zgłosił się spadkobierca zmarłego, art. 671 § 1 k.p.c.).

Pomimo, że wnioskodawczyni należy do kręgu spadkobierców po N. S. zapewnienie to nie zostało dotychczas formalnie od niej odebrane i nie podjęto również – w tym przypadku z urzędu – wszystkich działań w celu ustalenia aktualnego miejsca zamieszkania uczestniczki postępowania I. K., bądź ustanowienia

dla niej kuratora w oparciu o regulację art. 510 § 2 zd. 3 k.p.c. (np. poprzez ustalenie jej ostatniego miejsca zamieszkania w Polsce i przeprowadzenie w nim wywiadu,

czy też przeprowadzenie wywiadu w miejscu położenia nieruchomości, której udział wchodzi w skład spadku po J. K.; podkreślenia jednak wymaga, iż wnioskodawczyni lub jej pełnomocnik przed wniesieniem wniosku powinni byli zweryfikować dane dotyczące miejsca zamieszkania uczestniczki postępowania i przeprowadzić wskazane czynności, co pozwoliłoby prawidłowo skonstruować wniosek i uniknąć zbędnego stanu zawieszenia postępowania).

Równocześnie wystosowane do pełnomocnika skarżącej zobowiązanie było w części nieprecyzyjne (nie skonkretyzowano w nim co do tożsamości wszystkich żądanych dokumentów USC).

Powoduje to, że postanowienie o zawieszeniu postępowania zostało wydane przedwcześnie i nie wiadomo jakie konkretne dokumenty USC powinny zostać przedłożone, żeby przyczyny zawieszenia postępowania ustały (rodzaj dokumentu np. akt zgonu, akt urodzenia, akt małżeństwa oraz dane osobowe osób, których mają one dotyczyć), przez co nie zostały jednoznacznie skonkretyzowane przyczyny zawieszenia postępowania i co za tym idzie także jego podjęcia.

Czyni to zażalenie skarżącej uzasadnionym i skutkowało koniecznością zmiany zaskarżonego orzeczenia.

Reasumując zaskarżone postanowienie jest wadliwe i dlatego zażalenie wnioskodawczyni jako uzasadnione uwzględniono orzekając jak w sentencji w oparciu o regulację art. 386 § 1 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 zd. 1 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c.

Sąd Rejonowy rozpoznając sprawę uwzględni zawartą powyżej ocenę prawną

i podejmie czynności w celu ustalenia miejsca zamieszkania uczestniczki postępowania I. K..

Następnie w zależności od ich wyników będzie prowadzić postępowanie z jej osobistym udziałem albo ustanowi dla niej kuratora i odbierze od wnioskodawczynie zapewnienie spadkowe oraz o ile uzna to za konieczne wezwie spadkobierców N. S. i M. S. przez ogłoszenie (art. 672 k.p.c.).

Ustalając krąg osób zainteresowanych w sprawie a następnie krąg osób powołanych do spadków z ustawy uwzględni regulację art. 3 ustawy z dnia 28 11 2014r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (tekst jednolity Dz.U. 2016r. poz. 2064), zgodnie z którą „Akty stanu cywilnego stanowią **wyłączny dowód** zdarzeń w nich stwierdzonych; ich niezgodność z prawdą może być udowodniona jedynie w postępowaniu sądowym”.

Dotyczy to także przywołanych w zażaleniu rodziców spadkodawcy N. S. (powołany w zażaleniu pogląd prawny wyrażony w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 9 06 1949r. w sprawie o sygn. akt C 230/19 dotyczy wyłącznie sytuacji, gdy zostało odebrane zapewnienie spadkowe, które sąd uzna za wystarczające - do chwili obecnej zapewnienie takie nie zostało złożone, przez co pogląd ten nie ma zastosowania w niniejszej sprawie – oraz co należy podkreślić odnosi się do istniejącego bezpośrednio po drugiej wojnie światowej stanu akt stanu cywilnego oraz do obowiązującego wówczas prawa, w tym ówczesnego prawa o aktach stanu cywilnego).

O ile ponownie uzna to za konieczne, zobowiąże pełnomocnika wnioskodawczynie do przedłożenia aktów stanu cywilnego, konkretyzując je do tożsamości poprzez podanie w zobowiązaniu: ich rodzajów i danych osoby których mają one dotyczyć.

Czynności w celu ich pozyskania podejmie z urzędu tylko wówczas, gdy wnioskodawczynie uprawdopodobni, że nie jest w stanie ich samodzielnie uzyskać.

SSO Lucyna Morys - Magiera SSO Leszek Dąbek SSO Gabriela Sobczyk